

Dziś numer Wielkanocny — 16 stron

Grzymała-Siedlecki: „Sen nocy wiosennej”

Wydanie B.

Cena egzemplarza zł **3**
Pobieranie wyższej opłaty
jest nadużyciem

ILUSTROWANY

Prenumerata
miesięczna **60** zł
+ 10 zł za dorę-
czenie zamieśc.
+ 5 zł za dorę-
czenie miejscowe

KURIER POLSKI

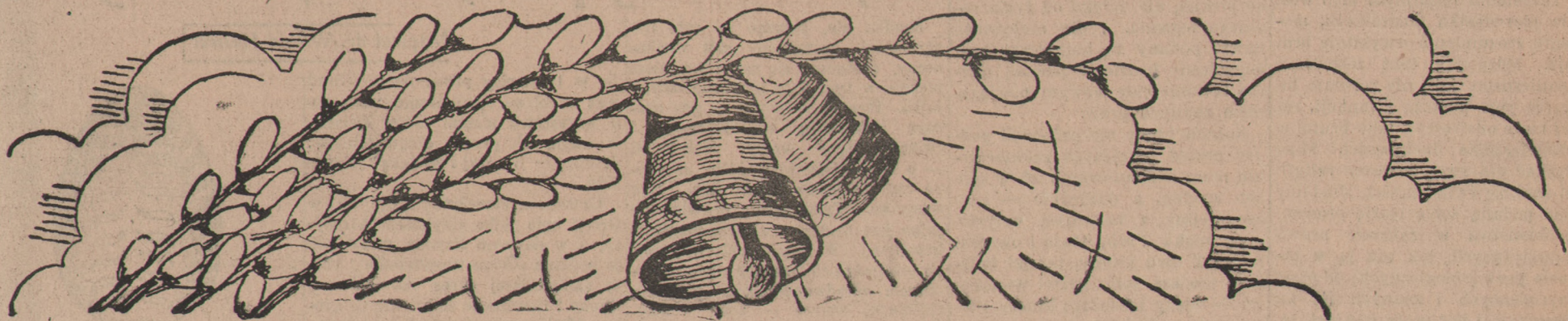
Rok II

Telefony Centrali w Bydgoszczy 33-41 i 33-42 (czynne całą dobę)
Centrala zamiejscowa 90. Rozmównica publiczna 19-07
Sekretariat redakcji przyjmuje codziennie od godziny 10 do 12

Niedziela, dnia 21 kwietnia 1946 r.

Wydawca: SPÓŁDZIELNIA WYDAWNICZA „ZRYW”
Konto PKO „ZRYW” Nr VI-135. PKO „I.K.P.” Nr VI-140
Konto bieżące: Bank Związku Spółek Zarobkowych w Bydgoszczy

Nr 109

Triumf sprawiedliwości

Polskę nazwano „Chrystusem Narodów”. To symboliczne określenie zawiera w sobie głęboką treść i niewzruszoną prawdę. Tak jest w istocie: Polska przez swoje posłannictwo, jakie pełni w świecie, przypomina Chrystusa. Jak Chrystus — Polska od zarania swoich dziejów przez to, że służyła i służy wielkim ideałom wolności i miłości, była i jest niezrozumiana i narażona na ndreki i cierpienia. Przeżywała swoje Golgoty. Miała swoich Piotrów i Piłatów. I swoich Judaszów. Za to że nie zбочzyła z drogi prawdy i sprawiedliwości, za to, że służyła wiernie zasadom swojego posłannictwa, prześladowano Ją, męczono i przybito do Krzyża. A jednak, jak Chrystus — zmartwychwstała, aby odnieść zwycięstwo nad złymi mocami.

Dziś Polska po ostatnim, najstraszliwszym kataklizmie dziejowym, rozpoczyna nowy okres swojej historii.

Sześć lat spoczywała w grobie okupacji, przywalona ciężkim kamieniem.

Przy trumnie Jej wróg śmiertelny postawił straż złożoną z milionów żołdaków, z milionów zwyrodniałych knechtów i w pysze oszołomionego początkowymi sukcesami zwycięzcy — zapewnił niezliczonymi mowami obłąkanych przywódców, że choćby i tysiąclecia minęły — to Polska nigdy już więcej nie wstanie z martwych.

Pokolenie nasze, jak żadne dotąd, przeszło nieopisaną gehennę rozpacz i takich cierpień, że jeszcze po wiekach wywoływać one będą grozę i przerażenie. Na cały naród nasz wydany został wyrok śmierci. Wydawało się odwiecznym naszym prześladowcom, że oto mają wreszcie siły po temu, aby wydany na nas wyrok śmierci wykonać. A jednak Polska, jakkolwiek umęczona i ukrzyżowana, przekreśliła zamiary swoich ciemieców.

W okresie mrocznej niewoli Naród Polski, zapatrzony w swoje posłannictwo, wierny zasadom historii, ani na chwilę nie zwątpił w ostateczny triumf sprawiedliwości. Triumf ten musieliśmy jednak krwawo okupić. Zostaliśmy zdziesiątkowani.

Miliony najlepszych synów Ojczyzny wymordowano w najokrutniejszy sposób. Jak gdyby wszystkie piekielne moce sprzysięgły się przeciwko nam. Trzeba było niezwykłego hartu woli i siły ducha, aby z tego huraganu dziejowego wyjść zwycięsko. Młodzi i starzy, biedni i bogaci, wszyscy jako żołnierze Polski Walczącej, krocząc w zwartych szeregach, owiani jednym duchem i jedną wolą zwycięstwa, pracowaliśmy nad odzyskaniem utraconej, a tak drogiej, tak bezcennej wolności. I wolność tę dzięki niezłomnej postawie narodu odzyskaliśmy. Ci, którzy nas chcieli pogryźć w wiecznych ciemnościach, doznali strasznego upokorzenia.

Zwycięstwo nasze nad złymi mocami musi być ugruntowane. Żyjemy dalej w czasach niespokojnych, kiedy zasady, którym Polska chce służyć, jeszcze nie zdołały przeniknąć ludzkość. W dalszym ciągu nad światem zbierają się groźne chmury, które nie wróżą nic dobrego. Ludzkość, jakkolwiek może owiana chęcią wzajemnej współpracy i służenia pokojowi, szamoce się nadal konwulsyjnie i nie może wyzbyć się wzajemnej nieufności. Żądza panowania nad światem przysłańia niektórym oczy i przekreśla podstawową prawdę, że w miłości i zgodzie oraz poszanowaniu praw i wolności innych tkwi źródło szczęścia narodów, w ich braterskim współzyciu wyrażającym się w międzynarodowej wymianie narodowych wartości. Musimy pracować nad tym dalej, aby zasady te i niewzruszone prawdy ostatecznie zwyciężyły. Zanim się to stanie, winniśmy, czujni na niebezpieczeństwa, jakie zagrażają ludzkości, pracować nad scementowaniem Narodu i wykrzesaniem z Niego wszystkich sił potrzebnych Polsce, aby się mogła ostać na zawsze, aby się już nie powtórzyły Golgoty naszej historii, aby nasze zmartwychwstanie, jak zmartwychwstanie Chrystusa, było ostateczne — było triumfem chwały Narodu Polskiego.

JAN MATEJKO: „ZMARTWYCHWSTANIE” (ol.)

Nie będzie już bólów ni lez.
Przybywasz oto, Boży Lwie
Polożysz klęscę, kłamstwu kres
przez Twojej mękę krewie.

O Nieśmiertelny, ponad świat,
nad światy władny mnogie;
pokożysz kres niewoli lat
i pęta zdejmiesz wrogie.

Pokruszysz pęta, w skrzydel lot
na nieśmiertelne trwanie.
Niechaj na dzwonach bije młot
Tęce Wielkie Zmartwychwstania!

St. Wyspiański

A. 7

Znaleziona w Poznaniu pisanka gliniana z XI w.

panieństwo, tak jak najpiękniej wykonane... Dzień coraz mniejsza jest rola pisanki...

Palmy, pisanki, dyngus...

Zofia Giedroyc

Kurka Judasza

Jakaż radość sprawiają nam pierwsze bazie sprzedawane na ulicach...

Te to gałązki wierzbowe, zwane palmami święci się według zwyczaju w Palmową Niedzielę...

Wielki Tydzień był i jest okresem przygotowań do Świąt Wielkanocy...

Chrystusa składają swe modlitwy, bóle i prośby, polecają siebie i swoich bliskich Jego świętemu...

W dawnych czasach w niektórych okolicach chłopcy wiejscy, przebrani za żołnierzy, nieśli do kościoła na jutrznię kukłę ze słomy...

Zachował się jeszcze w Polsce centralnej zwyczaj obnoszenia kurki wyrzeźbionej z drzewa...

W „Chłopach” Reymonta taki znajdujemy opis kurki: „z drzewa był wystrugany i oblepiony ciastem...

Pochodzenia dyngusie doszukuje się Kitowicz w legendzie o apostołach, którzy po zmartwychwstaniu Chrystusa...

W Wielką Sobotę gospodynie przygotowują święcone. Nie takie ono wystawne dziś jak w dawnych wiekach...

Święcenie odbywało się dawniej po domach, dziś każdy znosi skromne dary Boże w wozku do kościoła...

W szlacheckiej Polsce, kiedy się więcej modlono (ale i więcej grzeszono), witano się w święta słowami: Resurrexit sicut dixit...

Uroczyste świąteczne śniadanie rozpoczynamy od dzielenia się jajkiem, składając sobie przy tym najlepsze życzenia...

Zależnie od techniki wykonania nazywają je pisankami, malowanymi, kraszankami. Łatwiejszym sposobem jest wydrapywanie wzoru...

W tym miejscu jest mi jasne, skąd taka pewność u władz tego stronnictwa w domaganiu się 70 proc. mandatów...

Z zabytków Bydgoszczy

Kościół św. Idziego z XII w. zburzony w 1879 r.

Przypominamy że 15-000-ny abonent „Ilustrowanego Kuriera Polskiego” na miesiąc maj otrzyma nagrodę w wysokości 2000 zł

Zmartwychwstań Chryste

Napisał Leszek Goliński

Coraz żywiej to noszę w pamięci, (Ktoś mnie nicią pajęczą omotał), że Głgota to przecież Oświęcim, że Majdanek to przecież Głgota.

I wciąż widzę Cię, Chryste, nade mną, Jak świat ramion uchwytasz rozwarciem, A świat w przepaść roztopia się ciemną I krwią ziemię przekreśla na karcie.

I wciąż widzę, jak czarne orkany, Jak Cię wichry ogarnia ogromny: A na świecie dalekim, nieznanym, Byłbyś, Panie, na pewno bezdomny.

Dom by bombą Ci szatan rozwałił, Serce szatan seriami rozstrzelał, Gdziebyś, Chryste dziś serce rozpałat I dla kogo byś był Zbawicielem?

I wciąż widzę, że zamiast Piłata, Zamiast sędziów krzykliwych i głupich, Czarne lochy byś zwiedził Gestapa Na Pawiaku, na dnie Monteluppich!

Nikt by octem Cię tutaj nie poił, Nikt by białą nie okrył Cię płachtą: Zamiast Rzymian, szyszaków i zbroi Twardy krok by Cię zdławił Wehrmachtu!

Nikt by grobu Ci głazem nie zakrył, Nikt gwiazdzistą nie okrył Cię glorią: Ciało Twoje z masowej masakry W proch zamieniłby żar krematorium...

A nad rankiem strwożone niewiasty Nie powita już uśmiech aniołów: Zmartwychpowstań, Chrystusie, nad miastem, Po czterdziestu dniach krwi i popiołów...

Felieton wielkanocny

Wesołych, choć gołych, świąt...

Właściwie są trzy zasadnicze elementy tradycji wielkanocnej: jajko, szynka, wódka (alias bimber). Jeśli tych elementów święconego jest więcej, tym lepiej.

Tedy nadziei nie zabraknie przy stole święconym. Bardzo dobrze, że źródło jej w Polsce nie wyschło. Dziękuję Ci, jajo, za to, że jesteś nadzieją. Gdyby nie ta żywiciela, co by z nami było?

Czekamy teraz na spełnienie się tych życzeń, które stosują się do nas. Na razie się nie stosują, ale trudno, cierpliwości. Nie od razu Warszawę... odrestaurowano. To znaczy, że jeszcze dużo wody w Wiśle, Odrze i Nysie upłynie, zanim nadmiar powstawania nowych barów, restauracji zostanie zahamowany.

Ministerstwo Apropowizacji jedynak, cokolwiekbyśmy o nim myśleli, w tym wypadku nie ingerowało i pozostawiło status quo ante bellum, co znaczy: jak było za Boga Ojca, niech będzie i za Syna Bożego. Nie tak, jak z tym płakiem, w którym to dniu postnym szary, wierzący i praktykujący katolik, jak ten żołnierz z piosenki ze swym sercem, tak jest ze swym żołądkiem w rozterce.

I w tym miejscu jest mi jasne, skąd taka pewność u władz tego stronnictwa w domaganiu się 70 proc. mandatów. Podważanie przemysłu, który przetrwał w stanie kwitującym najcięższe lata okupacji, jest zamyśłem bardzo ryzykownym.

Stoi więc przed nami widmo suchych dni. Jeśli ten zamach na tradycję się uda, można rządowi prorokować długie lata trwania u steru. Jest to próba bardzo poważna, zabieg antyalkoholowy bardzo niebezpieczny.

Nie piszę tego „głośno”. Czymkolwiek byśmy sprawa została z przemówienia naszego ministra aprowizacji w Londynie, na temat ciężkiego stanu rolnictwa polskiego (Robotnik z dn. 6. 4. r.), czy...

Ministerstwo Apropowizacji wystawia na najcięższą próbę swą popularność, i wcale się nie liczy z wyborami Bo oto, jak prasa donosi, za podszeptem min. Sztachelskiego Rząd Polski zakazał już używania jęczmienia na piwo i kartofli na wódkę.

Kto by się tam jednak dziś liczył z obywatelami. Nigdzie się z nim nie liczą. Mimo, że tyłu ludzi ubył, człowiek wciąż jest w małej cenie. To jest tragiczne w swej rozdzierającej prawdzie.

Widzisz, jeszcze jedna detronizacja. Dobrze nam tak. Monarchizm zbankrutował na całej linii. Grecja? E, to nic, wyjątki tylko potwierdzają regułę.

Porzućmy wszelkie tematy polityczne. Odpocznijmy sobie w cza-

tam i... żałuję, że nie jestem czworonogiem.

Wstyd przyznać się, ale się przyznam. Nie wrzeszczę, nie będę nawet łataw złości, w jaką ktoś mógłby się zabawić moim kosztem z powodu powyższej osobistej deklaracji ideowej.

„Polska będzie musiała obniżyć raczej żywnościowe dla ludności nie pracującej na roli. Rząd polski zakazał używania jęczmienia na piwo i kartofli na wódkę. Rząd jednak nie może zmniejszyć paszy dla bydła, ponieważ Polska i tak już straciła 60 proc. bydła i 85 proc. świń”.

Co? Jak Ci się, obywatelu podobają? Trudno, musi się podobać, nie ma rady. I jak ty człowieku, wyglądasz? Pyszny, dumny, zarozumiały królu stworzenia?

Widzisz, jeszcze jedna detronizacja. Dobrze nam tak. Monarchizm zbankrutował na całej linii. Grecja? E, to nic, wyjątki tylko potwierdzają regułę. Porzućmy wszelkie tematy polityczne. Odpocznijmy sobie w cza-

Napisal J. Matuszka

Od specjalnego wystawnika I. K. P.

Szczecin miasto mężczyzn

Kobiety mają szanse założenia ognisk domowych

Szczecin, w kwietniu. Jeśli możnaby coś zarzucić organizatorom wielkich uroczystości szczecińskich, to chyba to, że urządzili je o miesiąc za wcześnie. Szczecin bowiem, jako jedno z najpiękniejszych miast ogrodów, zajął się swym przepychem zieleni i kwieciami dopiero w maju. Organizatorzy uroczystości, wybierając termin wcześniejszy, kierowali się jednak względami politycznymi, by w przededniu wielkich konferencji międzynarodowych zamantestować odwieczne prawa Polski do tego miasta. Uroczystości, jak pisaliśmy, cel swój w pełni osiągnęły. Na oczach reprezentantów wszystkich mocarstw ze Stanami Zjednoczonymi, Związkiem Radzieckim, Wielką Brytanią i Francją na czele, przy udziale ambasadorów i posłów wielu narodów świata oraz dziennikarzy największych pism londyńskich, nowojorskich, moskiewskich, paryskich i innych — kilkudziesięciotygodniowe reprezentacje wszystkich ziem Rzeczypospolitej zadokumentowały swą zwartą, niewzruszoną wolę bezwzględnej trwania na tych ziemiach Bolesławowych, z oblicza których nie zdołała zetrzeć sławiańskość nawet wielowiekowa okupacja prusko-niemiecka.

Szczecin pod rządami polskimi rozwija się w szybkim tempie. Odradza się na oczach polskość tego miasta. Według danych Miejskiego Biura Ewidencji Ludności na dzień 1 stycznia br. Szczecin liczył 28.038 polskich mieszkańców. W ciągu trzech ostatnich miesięcy ludność polska wzrosła do 40.225 mieszkańców. Szczecin jest miastem mężczyzn i to mężczyzn młodych, w sile wieku, w znacznym procencie nieobarczonych rodziną. Jest ich w Szczecinie 20.597, gdy kobiet tylko 14.541, a dzieci do 14 lat — zaledwie 5.117. W tych warunkach szanse kobiet, podobnie jak w pierwszym okresie kolonizacji Ameryki, są pomyślniejsze niż w Polsce centralnej o dużej przewadze kobiet. Małżeństw już dzisiaj zawiera, się w Szczecinie niemało. Tendencja jest wyraźnie zwykła. Kiedy np. w ub. roku zawarto w Szczecinie tylko 86 małżeństw, w I kwartale br. przez szczeciński Urząd Stanu Cywilnego przewinęło się już 162 par nowożeńców. Liczba zawieranych małżeństw jest w Szczecinie procentualnie znacznie wyższa, niż na starych ziemiach polskich — głównie dzięki idealnym warunkom mieszkaniowym.

W Szczecinie do 1 stycznia br. urodziło się 87 polskich niemowląt, a w I kwartale br. zanotowano już 153 urodzeń, w tym 78 chłopców i 75 dziewcząt.

W następnych miesiącach, w związku z uruchomieniem szeregu nowych placówek przemysłowych i stopniowym przejmowaniem portu szczecińskiego.

Berlinie dzięki wieprze zbierały żółędzie w głębokich jarach ciemnych borów, w Rzymie kwitła nauka i sztuka i trwał od dawną uprawiany zbytek życia i kultury!

Potem przyszły czasy upadku. Ziemia włoska była jakby bezpańska. Cesarzowie i króle dzieliли się nią do woli, lub uważali ją za rekompensatę za przegrane wojny lub stracone trony. A mimo to Roma aeterna była zawsze ośrodkiem świata. Świecka władza papieża kurczyła się coraz bardziej, aż w końcu ograniczyła się do samego miasta i jego najbliższych okolic, a mimo to, kiedy Napoleon I wysłał do papieża swego ambasadora, dał mu taką instrukcję:

Proszę z papieżem w ten sposób pertraktować, jak gdyby on posiadał półmilionową armię!

Mając jeszcze przed oczyma przepych oglądanego rano nabożeństwa w Bazylice i widok stutysięcznych tłumów, kłęczących w pokorze na placu św. Piotra przed majestatem widomej Głowy Kościoła rzymsko-katolickiego, wie się doskonale dlaczego mimo tylu katastrof, pożarów, oblężeń i zawieruch wojennych, Rzym pozostał zawsze tym, czym był przed wiekami. Bo był i będzie nadal stolicą — nie dynastji Sabaudzkiej, bo ona może przeminać — ale stolicą katolicyzmu i Jego Pastora!

Trojaczki bydgoskie przetrwały wojnę

Starsi mieszkańcy Bydgoszczy niewątpliwie przypominają sobie...

„Trojaczki bydgoskie”, Marysię, Terenię i Czesia Ceranowskich, urodzonych w czerwcu 1938 r. Rodzice trojaczek znajdowali się wówczas w ciężkich warunkach materialnych. Za pośrednictwem „Dziennika Bydgoskiego” pp. Ceranowscy zwrócili się do społeczeństwa bydgoskiego z prośbą o ulżenie ich doli.

Jak się dowiadujemy, zarówno rodzice, jak i ich trójka przetrwali wojnę. Ich sytuacja materialna jest jednak — mimo że p. Ceranowski jest obecnie pracownikiem ogrodu miejskiego — nadal ciężka. Matka trojaczek tą drogą zwraca się do mieszkańców naszego miasta z prośbą o pomoc i ofiarowanie dla dzieci obuwia, bielizny i ubrania.

A może w ostatniej chwili czyjeś czule serce sprawi dzieciom „święconę”?

Ofiary złożyć można rodzicom trojaczek (Bydgoszcz, Luhejska 14, nie wątpicie przypominają sobie...

Problem scalenia narodu! Stopić w jedno!

W cyklu naszych artykułów o ziemiach odzyskanych poruszymy nie tylko istotną kwestię scalenia narodu polskiego. Nikomu nie było tajemnym, że do niedawna tzw. partykularyzm w Polsce dochodził do prawdziwego absurdu. Że pieczołowicie hodowane i kultywowane odrębności dzielnicowe stawały się realną przeszkodą w procesie konsolidacji narodu, a co za tym idzie, w procesie odbudowy naszej państwowości i realizacji naszych podstawowych założeń i celów. Był to smutny posiew zaborów.

Naród polski, podzielony przemocą między trzy państwa, oddzielony od siebie murem sztucznych granic, pozostający przez całe wieki pod orbitą zupełnie przeciwnych wpływów kulturalnych i materialnych, mających swe źródło już nie w ramach państw czy dzielnic geograficznych, ale całych kontynentów zatracił swoją jedność, wykształcił się na różnorodnych wzorach, nabrał takich czy innych cech charakteru, właściwości językowych, obyczajowych itd. Dwa dzieła parę lat wolności nie zatarło tych różnic, i owszem, dzięki nieprzemyślanej polityce niektórych mężów stanu podsycono wzajemną nieufność i odrębność przez odmienne koncepcje polityczne i gospodarcze, przez podział Polski na A i B, przez chroniczną chorobę mniejszości narodowych, leczoną zmiennymi, a przez to najgorszymi metodami.

Okupacja hitlerowska nie zmieniła tego stanu rzeczy. Wprawdzie zatarły się te i owe uprzedzenia w obliczu wspólnego i doraźnego niebezpieczeństwa, podział jednak ziem zabranych na tzw. generalne gubernatorstwa i ziemie wcielone do Rzeczypospolitej i tam metody traktowania Polaków

Najbardziej pocieszającymi objawami Szczecina to wzmoczenie się aktywności gospodarczej w mieście oraz przyspieszenie procesu normalizacji stosunków społecznych, co po ciąży za sobą tak pożądany wzrost bezpieczeństwa.

Szczecin — to miasto przyszłości. Każdy miesiąc i każdy rok zmienia oblicze miasta na korzyść. Inicjatywa prywatna ma tu wspaniałe pole do działania. Szczecin donośnym głosem woła przede wszystkim o ludzi — o ludzi ofiarnej pracy i wielkiego entuzjazmu. Nieubłaganą natomiast walkę wypowiedział szabrownikom, mętom społecznym i ciemnym indywiduum, narażającym na szwank dobre imię pioniera polskiego. Dla ludzi o niewyraźnej przeszłości i ciemnych celach miejsca w dzisiejszym Szczecinie nie ma. Szczecin bowiem to wielka rzecz, to najbardziej na zachód wysunięte polskie „okno na świat” i brama, otwierająca przed nami nowe horyzonty, gwarantujące narodowi lepsze jutro.

Zdolności jednych, właściwości drugich, stworzą amalgamat, który wyjdzie tylko na korzyść całemu narodowi.

Problem ziem zachodnich obejmuje przez to nie tylko konsolidację życia gospodarczego, podkreśla nie tylko

korzyści militarne czy komunikacyjne. Ziemia zachodnie staje się tygłem, z którego wyjdzie niebawem nowy typ Polaka, człowieka o nowym poглядzie na świat, człowieka niewątpliwie dodatniego i zdolnego do realizowania wszystkich palących problemów.

Żygzaki

Ogród zoologiczny w Toruniu

Ludziłem się, że będę fałszywym prorokiem. Przepowiadałem niedawno, że paczki świąteczne otrzymamy normalnie — po świętach. Przepowiednię tę oparłem na głębokiej psychologicznej znajomości naszych zdolności organizacyjnych, zdolności dokładnego przewidywania wszystkiego zawsze w ostatniej chwili, no i wreszcie na znajomości psychologii grupy, a raczej na znajomości psychologii naszych urzędów wszelkich instancji.

Tymczasem, wszelkie znaki na ziemi i niebie zaczęły wyraźnie zwiastować, że może stać się inaczej. — Samemu szumowi, jaki wokół tej sprawy zrobiono, nie wierzyłem. Nie wierzyłem też listom, które na gwałt się sporządzały, ani nawet temu ogólnemu nas z ostatnich resztek gotówki, którą wprost wymuszono na nas jako opłatę za te paczki. Dalem się jednak nabrać na tę ostatnią niezwykłą kometę — uwierzyłem temu obrezaniu tych biednych kart żywnościowych z trzech, nie tyle wartościowych, ile nadzieją cuchnących odcinków. — Jak mi to już wycięli — uwierzyłem. Teraz, to nawet gdyby mi ślepa kiszka wycięli, nie uwierzyłbym; no ale na te bloczki — przyszedł muszę — nabrałem się. Tego samego jeszcze dnia otworzyłem tę ostatnią, najbardziej wartościową konserwę — ten boczek, który wraz z barankiem z tektury i zielonym owsem, miał być zdobić mój świąteczny stół. Teraz za to ten boczek mi bokiem wyłazi, gdyż mam żonę — przepaszam — chciałem powiedzieć wyrzuty sumienia. I tu — obiektywnie rzecz oceniając — muszę przyznać, że ma ona, po raz pierwszy może od kilku lat, zupełną rację. No bo rozumuje logicznie. Gdy mnie pyta, co więc będziemy jedli na święta, sam muszę przyznać, że tej tektury nie, boczek już nie ma, no więc zostają tylko ten zielony owies. Wiem, że przez całe święta zostaną już z tego powodu starym głupim koniem, ale sami powiedzcie, czy nie powinieniem być uwierzyć tak poważnemu zabiegowi rytualnemu?

Chciałem jednak jakoś wybrnąć z

Handel powojenny w Berlinie w wielkiej części opiera się na wymianie. Na ulicach i placach do tego przeznaczonych spotkać można tysiące mieszkańców zniszczonej stolicy Niemiec, oferujących do wymiany najróżniejsze przedmioty codziennego użytku. I Berlin ma swój „Kercelak”, ale mało widać na nim „tandety”.

Wszystkim naszym Abonentom, Czytelnikom, Współpracownikom i Przyjaciółom składamy serdeczne życzenia

zdrowych i szczęśliwych Świąt!

Redakcja i Administracja „Ilustr. Kur. Polskiego”

Zdolności jednych, właściwości drugich, stworzą amalgamat, który wyjdzie tylko na korzyść całemu narodowi.

Żygzaki

Ogród zoologiczny w Toruniu

Ludziłem się, że będę fałszywym prorokiem. Przepowiadałem niedawno, że paczki świąteczne otrzymamy normalnie — po świętach. Przepowiednię tę oparłem na głębokiej psychologicznej znajomości naszych zdolności organizacyjnych, zdolności dokładnego przewidywania wszystkiego zawsze w ostatniej chwili, no i wreszcie na znajomości psychologii grupy, a raczej na znajomości psychologii naszych urzędów wszelkich instancji.

Tymczasem, wszelkie znaki na ziemi i niebie zaczęły wyraźnie zwiastować, że może stać się inaczej. — Samemu szumowi, jaki wokół tej sprawy zrobiono, nie wierzyłem. Nie wierzyłem też listom, które na gwałt się sporządzały, ani nawet temu ogólnemu nas z ostatnich resztek gotówki, którą wprost wymuszono na nas jako opłatę za te paczki. Dalem się jednak nabrać na tę ostatnią niezwykłą kometę — uwierzyłem temu obrezaniu tych biednych kart żywnościowych z trzech, nie tyle wartościowych, ile nadzieją cuchnących odcinków. — Jak mi to już wycięli — uwierzyłem. Teraz, to nawet gdyby mi ślepa kiszka wycięli, nie uwierzyłbym; no ale na te bloczki — przyszedł muszę — nabrałem się. Tego samego jeszcze dnia otworzyłem tę ostatnią, najbardziej wartościową konserwę — ten boczek, który wraz z barankiem z tektury i zielonym owsem, miał być zdobić mój świąteczny stół. Teraz za to ten boczek mi bokiem wyłazi, gdyż mam żonę — przepaszam — chciałem powiedzieć wyrzuty sumienia. I tu — obiektywnie rzecz oceniając — muszę przyznać, że ma ona, po raz pierwszy może od kilku lat, zupełną rację. No bo rozumuje logicznie. Gdy mnie pyta, co więc będziemy jedli na święta, sam muszę przyznać, że tej tektury nie, boczek już nie ma, no więc zostają tylko ten zielony owies. Wiem, że przez całe święta zostaną już z tego powodu starym głupim koniem, ale sami powiedzcie, czy nie powinieniem być uwierzyć tak poważnemu zabiegowi rytualnemu?

Chciałem jednak jakoś wybrnąć z

korzyści militarne czy komunikacyjne. Ziemia zachodnie staje się tygłem, z którego wyjdzie niebawem nowy typ Polaka, człowieka o nowym poглядzie na świat, człowieka niewątpliwie dodatniego i zdolnego do realizowania wszystkich palących problemów.

Zastrzegam się tylko przed tym, żeby ktoś, czytając mój felieton za granicą, fałszywie go czasem nie interpretował. Żeby nie tłumaczył iż tak im się w Polsce dobrze powodzi, że największym nieszczęściem dla nich jest zjedzenie amerykańskiego boczeku. Nie. Taka interpretacja byłaby złośliwie tendencyjna.

Całym naszym nieszczęściem jest nasza dobra wiara. — Wierzymy wszystkim i we wszystko, — wierzymy nawet w Wydział Aprobacyjny i jego oficjalne komunikaty. Ale cóż? Wierzyć jest źle, nie wierzyć też nie dobrze. Za moją niewiarę przeważano mnie czarnym krukiem, a ostatnim moim prorocstwem tak się koleżanki w biurze podenerwowały, że przeważły mnie łysym krukiem, że przeważły mnie kilku wiosków, które mi na głowie wakują. Za tego czarnego kruką, nie bardzo się tam obrażam, bo był przecież na świecie inny obywał, którego również przezywano czy nazywano Czarnym, a miał być ponoć bardzo porządnym człowiekiem, ale ta druga złośliwa uwaga podenerwowała mnie do tego stopnia, że na pierwszego, z tych pieniędzy, które zaoszczędzę na świętach, kupię sobie perukę. — Stary koń, czarny kruk — dodadzą mi zapewne jeszcze kilka zoologicznych przewisk i w rezultacie Toruń użyłką nową atrakcją — ogród zoologiczny. Gdyby to przypadkiem nastąpiło, to sam bym starał się o to, by nie był żywny na przydział kartkowe Miejskiego Wydziału Aprobacyjnego, gdyż jako prawdziwy, stuprocentowy przyjaciel zwierząt, nie mógłbym obojętnie patrzeć na celowe dręczenie głodem tych moich ulubionych i kochanych faworytów.

Tadeusz Szwek

Handel powojenny w Berlinie w wielkiej części opiera się na wymianie. Na ulicach i placach do tego przeznaczonych spotkać można tysiące mieszkańców zniszczonej stolicy Niemiec, oferujących do wymiany najróżniejsze przedmioty codziennego użytku. I Berlin ma swój „Kercelak”, ale mało widać na nim „tandety”.

Już w przyszłym roku Włocławek otrzyma most żelazny

WŁOCŁAWEK (f). Szkoła Włocławka, brak mostu przez Wisłę, a zatem odcięcie życiodajnej arterii...

uszkodzenia niemal trzy lata, mimo, że stan mostu był daleko korzystniejszy niż obecnie.

Jak stwierdza prez. miasta p. Kubecki, wkrótce już otrzymamy most pontonowy przez Wisłę, a o pomoc w tej sprawie uproszono Marsz. Żymierskiego...

Spór w sprawie konstytucji Francji

Czy partia republikańsko-ludowa przejdzie do opozycji?

PARYŻ (PAP-G). Dyskusja nad konstytucją Francji została wznowiona we czwartek rano.

Rzecznik premiera Gouin oficjalnie zaprzeczył pogłoskom, jakoby premier miał zwrócić się do ministrów...

ciwstawiają się projektowi nowej konstytucji.

Sekretarz generalny partii republikańsko-ludowej, Collin, zaznaczył, że stanowisko opozycyjne jego partii przeciwko konstytucji jednoizbowej...

Protest Zw. Radzieckiego i Stanów Zjedn. przeciwko upaństwowieniu przemysłu węgierskiego

NOWY JORK (dr). W Budapeszcie ambasadorowie Stanów Zjedn. i Zw. Radzieckiego wnieśli protest przeciwko upaństwowieniu przez rząd węgierski przemysłu...

będących własnością kapitału amerykańskiego, oraz towarzysztwa bankowego, które w myśl umowy przypadły Związкови Radzieckiemu.

Apel prez. Trumana

NOWY JORK (dr). Prezydent Truman oświadczył wobec wydawców gazet, że sytuacja żywnościowa świata jest o wiele gorsza, niż ją dotychczas przedstawiono.

Dlatego też w przeddzień świąt wyśtosowany zostanie apel do społeczeństwa amerykańskiego o jak największą oszczędność artykułów żywnościowych.

Apele te nadane będą drogą radiową przez Trumana, ministra rolnictwa i dyrektora UNRRA, La Guardia, a z Kairu przez Hoovera.

Aresztowanie bułgarskiego przestępcy wojennego

LONDYN (PAP-G). Reuter donosi, że władze amerykańskie aresztowały Aleksandra Zanko b. prem. faszystowskiego...

Zanko wraz ze swym „rządem” przebywał w Wiedniu aż do wyzwolenia swego miasta.

Koszary nie będą już Niemcom potrzebne

STRAŁÓW (Stralsund) (ZAP). Opróżnione obecnie przez sowiecki rząd wojskowy dawniejsze koszary marynarki...

Prezydent Frankfurta chce przywrócenia godziny policyjnej

FRANKFURT n/Menem (ZAP). Prezydent Frankfurta nad Menem zwrócił się do amerykańskiego zarządu wojskowego o przywrócenie godziny policyjnej...

Spodziewane statki w okresie świątecznym

GDYNIA. W ostatnich dniach Wielkiego Tygodnia i w dni świąteczne spodziewane są w porcie gdyniskim trzy statki polskie, jak „Narocz”, „Katowice” i „Hel”...

SPORT

Sylwetki z meczu zapasniczego KS „Zryw” (Bydgoszcz) — KS „Unia” (Swarzędz)

W Bydgoszczy odbył się mecz zapasniczy między drużynami „Zryw” (B) i „Unii” zakończony wysokim zwycięstwem gospodarzy...

Wiosenne zawody narciarskie w Karpaczu

Sekcja Narciarska Dolnośląskiego Towarzystwa Sportowego w Karpaczu organizuje dnia 22 kwietnia br. drugi dzień świąt Wielejnocy...

Warunki śnieżne w Karkonoszach utrzymują się bardzo dobre. Fala zimnego powietrza, która ogarnęła ostatnio obszar całej Polski...

Sportowe wieści z Poznania

Otwarcie krytej pływalni

Do pokazów pływackich uroczyste otwarcie krytej pływalni wystąpiły wszystkie miejscowe kluby...

Pod sprawnym kierownictwem zast. kapitana sportowego PZP p. Mateckiego i prezesa POZB p. Klemińskiego pokaz wypadł na ogół dobrze.

PIŁKARSKIE IMPREZY

POZNAŃ (S). Piłkarze „Pardubice” w ostatniej chwili odwołali swój przyjazd, wobec czego w pierwszym dniu Wielkanocy rozegrany zostanie nie mniej ciekawy mecz...

Nazajutrz, również na boisku „Warty”, rozegrany zostanie mecz „starszych panów”...

Z miast przywróconych Polsce Skwierzyna

Skwierzyna (niemieckie przezwisko Schwerin a. Warthe) leży nad Wartą, na północny zachód od Poznania. W czasach przedrozbiorowych należała do województwa poznańskiego...

WŁADZE MOTOKLUBU „UNIA” Znany ze swej działalności Motoklub Unia w Poznaniu odbył swe Walne Zgromadzenie...

DRÓGIE MISTRZOSTWA POLSKI Drużyna koszykarzy KKS Poznań zmuszona po raz drugi startować w Krakowie...

SPORT W KILKU WIERSZACH POZNAŃ (S). Na dzień 3 maja wyznaczyl PZPN zawody międzymiastowe Zagłębie—Poznań...

Drugi zespół reprezentacji Poznania wyjeżdża do Szczecina, gdzie zmierzy się z jedenastką tegoż miasta.

Na rocznym walnym zebraniu sekcji tenisowej KS Zjednoczeni wybrano następujące kierownictwo: Kier. mec. Skubiszynski...

Jubileuszowy zeszyt Arkony

Najbliższy, podwójny zeszyt „Arkony” z datą: „kwiecień—maj”, ukazać się w pierwszych dniach maja...

KOMUNIKATY

Walne Zebranie Pomorskiego Towarzystwa Rybackiego odbędzie się dnia 27 kwietnia w Sali Dolnej Zarządu Miejskiego...

Ostateczny termin do wykładania trucizny wyznaczony jest na sobotę, dnia 20. 4. 46. Po tym terminie przeprowadzone zostaną kontrole...

Jagiellończyka przeciwko Krzyżakom w r. 1458 Skwierzyna dostawiła 6 pieszych na wyprawę malborską. Ale raz jeszcze ucierpiało miasto od Niemców...

Kościół pod wezwaniem św. Mikołaja istniał już w r. 1328. Około 1540 starosta międzyrzecki Stanisław Mystkowski oddał go protestantom...

Kalendarzyk

Sobota, 20 kwietnia
Katolicki: Sulpicjusza i Agnieszki
Słowiański: Nawoja
Niedziela: 21 kwietnia.
Katolicki: Awzelma.
Słowiański: Drogomila.

BYDGOSZCZ

Wynik zbiórki na powodzian. Zbiórka uliczna pod hasłem „Pomoc dla powodziar” zorganizowana przez PCK — Oddz. w Bydgoszczy przyniosła 58.283,60 zł.

Agencja pocztowa Bydgoszcz 9. Z dniem 10 kwietnia br. została uruchomiona Agencja pocztowo-telekomunikacyjna Bydgoszcz 9 przy ul. Chodkiewicza nr 57 na Bielawkach.

Pociąg sanitarny Okr. Pom. PCK wykonany w całości w kolejowych warsztatach w Bydgoszczy, udal się 14 bm. do Warszawy, skąd skierowany zostanie po chorych Polaków przebywających na terenie Danii.

Do obywateli woj. pomorskiego

Celem wyświeślenia niewyjaśnionego dotychczas zaginięcia grupy nauczycieli bydgoskich, którzy najprawdopodobniej zostali zamordowani w okolicy Bydgoszczy przez Selbstschutz.

Co? gdzie? kiedy?

TEATR POLSKI
Niedziela godz. 18.30: Plecy; Poniedziałek godz. 15 i 18.30: Plecy; Wtorek: Plecy.
TEATR POWSZECHNY
Niedziela godz. 18.30: Śluby panińskie; Poniedziałek godz. 15 i 18.30: Śluby panińskie; Wtorek: Śluby panińskie.

Woj. Komitet Obywatelski PPOK rozpoczął działalność

Pod przewodnictwem p. Meler-skiego odbył swe pierwsze plenarne posiedzenie Woj. Komitet Obywatelski Premiowej Pożyczki Odbudowy Kraju.

Ks. dziekan Jan Konopczyński kanonikiem honorowym

BYDGOSZCZ. Jak się dowiadujemy JE ks. kard. dr August Hlond Prymas Polski, zamianował dziekana bydgoskiego ks. Jana Konopczyńskiego, proboszcza M. B. N. P. na Szwederowie — kanonikiem honorowym Metr. Katedry Gnieźnieńskiej.

50-lecie pracy scenicznej Natalii Morozowiczowej

Wybitna artystka dramatyczna Natalia Morozowiczowa obchodzi w dniu 16 maja jubileusz 50-lecia pracy scenicznej. Ceniona jubilatka wystąpi w tym dniu w Teatrze Polskim w Bydgoszczy w pełnej słonecznego humoru komedii Fleursa i Cavailleta „Ładna historia”.

„Dzieciństwo Gorkiego” KINO „WOLNOŚĆ”

Aleksy Pieszkow ur. w r. 1865 zdobył światową sławę pod pseudonimem Maksyma Gorkija. Filmy biograficzne są rodzajem obrazów, nęcących wszystkich reżyserów,

Z okazji świąt Wielkanocy serdeczne życzenia Wojsku Polskiemu, Obywatelom Prezydentom miast wydzielonych, Starostom Powiatowym i podległemu personelowi, wszystkim organizacjom politycznym i społecznym, urzędowi i instytucjom oraz obywatelom województwa pomorskiego składa

Surowe kary więzienia dla szajki złodziei i paserów

BYDGOSZCZ (re). Wydział Karny SO w ciągu 2 dni rozpatrywał sprawę zawodowych złodziei: Daronia Jana, Burzycyha Maksymiliana, Knittera Maksymiliana, oskarżonych o popełnienie szeregu kradzieży z włamaniem i Daroń Wandy, Żak Wandy, Szalińskiej Jadwigi, Durczaków Czesława, Franciszka, Walentego, Józefy, Marii i Piwańskiego Stefana, współoskarżonych w tejże samej sprawie o paserstwo.

roko zakrojonej akcji uświadamiającej o celach i zadaniach PPOK. Doskonałą okazją do spopularyzowania pożyczki będzie dzień 1 maja — święto polskiego świata pracy.

„Cichy” handel mieszkaniami

Na kogo nakłada się obowiązki, trzeba by mu nadać niejakię prawa. Czytam: poz. 1. po ogłoszeniu niniejszych przepisów właściciele nieruchomości obowiązani są: a) o każdym zwolnieniu mieszkania zawiadomić w ciągu 7-miu dni Wydział Kwaterunkowy.

Termin 7-miodniowy w obecnych czasach, kiedy ludzie wprost polują na mieszkania i kiedy lada pogłoska o zmianie mieszkania powoduje stałe wizyty ludzi z zapytaniem: „Podobnie w tym domu zwalniasz się mieszkanie?”

Takie ujęcie usunie możliwość cichego „handlu mieszkaniami”; bo choć zrobimy, jeżeli lokator miesiąc przed wyprowadzeniem się wprowadzi do mieszkania „znajomka” z rodziną i zamelduje ich jako sublokatorów, a wyprowadzając się, pozostawi im klucz, piwnicę itp., a ci wykorzystując prawo pierwszeństwa, zgłoszą się o przydział im tego mieszkania, w międzyczasie uzupełniając liczbę mieszkańców. Kończąc treść poz. 2 p. C wraz z zastrzeżeniami karami to proste „kłwanie palcem w bucie”, te sprawy załatwiają się: „w porządeczku”, cicho i legalnie, wykorzystując lukę w ustawie.

Dajcie, Panowie, temu obecnemu beznadziejnemu sekretarzowi, skarbnikowi, inkasentowi swoich lokatorów, z razem dozorczy domu, a siłą rzeczy konserwatorowi swojej własności choć trochę praw!

że odczuwa się brak sprzętu wysłogowego dopuszcza się wszystkich kolarzy na zwykłych rowerach. Kolarze na start! Kierownictwo zawodów obejmuje prezes Pom. Zw. Kol. p. Malicki. Zgłoszenia przyjmuje Miejski Urz. WF i PW ul. Libelta 5.

Sport

W KILKU WIERSZACH WYŚCIGI KOLARSKIE O MISTRZOSTWO MIASTA
Dnia 5 maja br. odbędzie się pierwsze po wojnie wyścigi kolarskie o mistrzostwo miasta. Ze względu na to,

Wzrostają dzięki ofiarności prywatnej

Na apel do społeczeństwa aby spieszko Muzeum bydgoskiem u — które przez działania wojenne dużo ucierpiało — z pomocą, aby otaczało je opieką i celem dalszego rozwoju tej instytucji składało dary i depozyty, ostatnio złożyli: pp. M. Kempński (Al. 1 Maja 1) — piękną skrzynię żelazną z XVII w., A. Sobota (Plocka 24) — 10 orderów i medali oraz 3 dyplomy, dyr. T. Świerczyński (Pl. Wolności) trzy garnitury widoków bydgoskich i dziewięć dokumentów rzemieślniczych, Kraszkiewicz (Jana Kazimierza 5) — dwa talerze cynowe z początku XIX w., Br. Wyszykowski (Wejherowska 18) — rękawicę zbroi rycerskiej, dr H. Wąsikiewicz (województwo) — dwie części pochwy do szabli tureckiej z XVII w., Fr. Śmigiel (Pomorska 60) — wojenny krzyż zasługi, Lameński (Dworcowa 30) — reprodukcję z w-

Zbiory Muzeum Miejskiego im. Leona Wyczółkowskiego

Na apel do społeczeństwa aby spieszko Muzeum bydgoskiem u — które przez działania wojenne dużo ucierpiało — z pomocą, aby otaczało je opieką i celem dalszego rozwoju tej instytucji składało dary i depozyty, ostatnio złożyli: pp. M. Kempński (Al. 1 Maja 1) — piękną skrzynię żelazną z XVII w., A. Sobota (Plocka 24) — 10 orderów i medali oraz 3 dyplomy, dyr. T. Świerczyński (Pl. Wolności) trzy garnitury widoków bydgoskich i dziewięć dokumentów rzemieślniczych, Kraszkiewicz (Jana Kazimierza 5) — dwa talerze cynowe z początku XIX w., Br. Wyszykowski (Wejherowska 18) — rękawicę zbroi rycerskiej, dr H. Wąsikiewicz (województwo) — dwie części pochwy do szabli tureckiej z XVII w., Fr. Śmigiel (Pomorska 60) — wojenny krzyż zasługi, Lameński (Dworcowa 30) — reprodukcję z w-

POZLA wzywa kluby do wpłacenia składek za rok bież. w terminie do 30 bm. na konto Okr. w KKO. (nr 203) Bydgoszczy. Sekret. Okr. mieści się przy ul. Śniadeckich 25/5.

Wtorek 23 kwietnia

5.57 Progr. og.-polski. 7.05 Progr. lok. 7.10 Progr. og.-polski. 8.30 Wied. miejsc. 8.35 Progr. dla radiowców. 8.45 Konc. życ. 11.40 Konc. rekl. 11.57 Progr. og.-polski. 14.40 Kom. Inst. Hydrogr. 14.45 Aud. słowno muz. dla młodzieży, opr. Z. Ławeska. 15.15 Aud. dla młodz. w opr. J. Krzemieńskiego. 15.35 Pog. pt. „Magistrat toruński w wojnie z dandydami” opr. Ig. Stadniczeńko. 15.45 Inf. mieśc. 16.00 Progr. og.-polski. 21.00 Kwadr. speak. — Bydg. 21.15 „Jazz i piosenka” w wykonaniu Zdz. Kunstmana i Grz. Kardasia. 21.40 Muz. rozr. 21.55 Kron. dnia. 22.00 Progr. og.-polski. 22.30 Muzyka operetkowa. 23.00 Progr. og.-polski. 23.35 Konc. życ. 24.00 Zak. audycji.

Wzrostają dzięki ofiarności prywatnej

Na apel do społeczeństwa aby spieszko Muzeum bydgoskiem u — które przez działania wojenne dużo ucierpiało — z pomocą, aby otaczało je opieką i celem dalszego rozwoju tej instytucji składało dary i depozyty, ostatnio złożyli: pp. M. Kempński (Al. 1 Maja 1) — piękną skrzynię żelazną z XVII w., A. Sobota (Plocka 24) — 10 orderów i medali oraz 3 dyplomy, dyr. T. Świerczyński (Pl. Wolności) trzy garnitury widoków bydgoskich i dziewięć dokumentów rzemieślniczych, Kraszkiewicz (Jana Kazimierza 5) — dwa talerze cynowe z początku XIX w., Br. Wyszykowski (Wejherowska 18) — rękawicę zbroi rycerskiej, dr H. Wąsikiewicz (województwo) — dwie części pochwy do szabli tureckiej z XVII w., Fr. Śmigiel (Pomorska 60) — wojenny krzyż zasługi, Lameński (Dworcowa 30) — reprodukcję z w-

Najserdeczniejsze życzenia 2767

Wesołego Alleluja
składa swym odbiorcom, dostawcom, oraz sympatykom firma

Radio-elektrotechniczna „Universal”

Bydgoszcz, Dworcowa 74, tel. 35-52

Hurtownia Towarów Włókienniczych
Geofil Włodarczak
Sp. z o. odp. 2675

Poznań, Stary Rynek 92 z Wronieckiej
Telefon 20-86

życzy Szanownym Kupcom i Odbiorcom

Wesołego Alleluja!

Kawiarnia - Bar „Warsowie” 2911

Bydgoszcz, Al. 1 Maja 42 — telefon 31-70

życzy swoim gościom i sympatykom

Wesołego Alleluja!

Równocześnie zawiadamiam, że lokal mój, znany jeszcze z czasów przedwojennych po gruntownej renowacji otwarty zostanie ponownie w II Święto Wielkanocne na które uprzejmie zaprasza **Gospodarz**

Wesołych Świąt

Szanownym klientom i dostawcom życzy

HURTOWNIA GALANTERYJNO-TEKSTYLNA
E. HYBSZ - J. JANICKI i S-ka
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska nr 9 — Telefon 129-02

Szanownej klienteli i znajomym 2886

Szczęśliwych Zdrowych Świąt

WYTWÓRNIĄ BIELIZNY, **A. KACZMAREK**
POZNAŃ, ZAMKOWA 7a TELEFON 21-03

Wesołych Świąt

swoim Szanownym odbiorcom życzy

Saneł Węś
HURTOWNIA TOWARÓW KOLONIALNYCH
WARZYW I OWOCÓW
BYDGOSZCZ, ULICA DWORCOWA NR 72 (2914)

Kosmetyki 2649

G Bednarskiej

dobrze — wytworne — niezawodne

do nabycia w pierwszorzędnych drogeriach i perfumeriach

Hallo Polcorze! — Hallo Ziemię Odzyskanę!

Pierwszy największy skład wszelkich przyborów mundurowych dla Wojska, Marynarki, Poczty, Kolei i innych organizacji mundurowych

Pomorskie **»OZDOBA«**

Źródło Galanterii

SZCZECIN, AL. WOJSKA POLSKIEGO NR 14

Najniższe ceny Najwyższa jakość — Duży obrót! — Skromny zysk

No prowincji wysyłamy pocztą — Wyczerpujące katalogi gratis — OTWARCIE DNIA 25. 12. 1946 ROKU

Wesołego Alleluja
składa wszystkim 2647

Klientom, znajomym, i dostawcom

STANISŁAW GÓRSKI
Hurtownia jelit, wszelkich przyborów rzeźniczych
Poznań, Wroniecka 12, tel. 31-31

Wesołego Alleluja 2864

życzy wszystkim klientom i sympatykom

Drogeria i Perfumeria „Alchemia”
B. Kudrowski i W. Sobotta
Bydgoszcz, Dworcowa 14, telefon -69

Wesołego Alleluja

przy miłej muzyce radiowej życzy F-ma

R. ŁOSKOT

Bydgoszcz, Wełniany Rynek 12, tel. 20-36

Wesołych Świąt Szanownym Klientom i Dostawcom życzy

HURTOWNIA GALANTERYJNO-TEKSTYLNA
E. Hybsz, J. Janicki i S-ka
Łódź, Piotrkowska 9, telefon 129-92 2666

„WESOŁYCH ŚWIĄT” 2911

życzy swoim odbiorcom

Skład artykułów Mydlarsko-Farbiarskich
„FARBOLIN” Bydgoszcz, Al. 1 Maja 1b
(dawn. Be-De-Te)

Naszej Szanownej Klienteli

serdeczne życzenia świąteczne

składa firma **Maria Hiesz-Langerowa**
Wydawnictwo galanteria meška i damska
Bydgoszcz, Al. 1 Maja 33
Telefon 24-50 2910

Ogród — Kawiarnia — Astoria

BYDGOSZCZ, AL. 1 MAJA 41, TELEFON 29-92

składa

serdeczne życzenia świąteczne

Miłym byłym lokalu zawiadamiając, że ogród z codziennymi dancingami czynny od 1. 5. 1946 r. (2912)

Naszej Szanownej Klienteli oraz Dostawcom życzymy

„Wesołego Alleluja”

Specjalny Magazyn Wypraw
J. Pilaczyński i S-ka
Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16, Tel. 1033-1035 1880

Wesołego Alleluja

Szan odbiorcom i dostawcom życzy nadal polecająca się

Polska Hurtownia Galanteryjna
sp. z o. o.

Łódź, Nowomiejska 3, tel. 277-32 2560r

Wesołych Świąt 2881

życzy swoim Szan. klientom

DROGERIA PIASTOWSKA
Bydgoszcz, ul. Śniadeckich nr 45

Fabryka Wyrobów Betonowych i Żelbetowych

TRI BIAŁEBŁOTA pod Bydgoszczą
biura Bydgoszcz, Chodkiewicza 21, tel. 21-31

POLECA

dachówki, płyty chodnikowe, krawężniki ogrodowe i uliczne, krokwie dachowe-żelbetowe, płyty dachowe zbrojone, rury kanalizacyjne, parkany żelbetowe, oraz wszelkie wyroby betonowe

Dostawy waganowe Własna bocznica

PRECYZYJNY WARSZTAT MECHANICZNY
B. TARGOŃSKI

BYDGOSZCZ, AL. MAJA 6 TELEFON 20-00

naprawiam maszyny do pisania liczenia, przerabiam na układ polski — Kupuję maszyny wszelkich systemów, uszkodzone części także 2889

Biurowo-Handlowe **inż. T. Krenz** POZNAŃ
Plac Wolności 11, tel. 34-72 przy stacji benzyn.

KUPUJE — SPRZEDAJE

maszyny, narzędzia, aparaty, materiały dla przemysłu rzemieślniczo-handlowo-rolniczego gospodarstwa domowego i instytucji

Wełny włóczki — przecze materiały — jedwabie batysty — kretony

T. Balasinska, Łódź Piotrkowska 130

P. T. Zegornicze Części, narzędzia, szkło, celuloid, koperty, tarcze paski, tasie i brzoletki do zegarków, obrączki, biżuterię srebrną poleca firma 2809

J. Somparska Łódź Karłowicza 29
Zamieszkała — za liczeniem pocztowym

PRZYJEMNY

rzetelne roznosicielki gazet

Zgłoszenia IKP Bydgoszcz pod ark. (godz. 9 — 14)

ĆWIEKI szewskie „RAABE”

we wszystkich sortymentach w ilościach tylko hurtowych

poleca

„Agencja Handlowa”
BYDGOSZCZ Siankiewicza 7a

przedstawicielstwo Zakładów Przemysłu Drzewnego w Białej Podlaskiej (923)

Wesołego Alleluja

Szan. klientom 2671 i dostawcom

życzy polecająca się

WYTWÓRNIĄ CZAPEK
A. MILCZAREK
Łódź, Piotrkowska 88, tel. 208-5

Szanownej Klienteli

Wesołego Alleluja

życzy

SKŁAD PRZYBORÓW FOTOGRAFICZNYCH
B. GÓRSKI
BYDGOSZCZ, Poznańska 4 2871

Wesołych Świąt

P. T. Odbiorcom

N. Stachowiak
J. Kosmowski

Bławaty — Galanteria

Bydgoszcz, Śniadeckich nr 49 (Pl. Piastowski)

Kawiarnia **„Ziemianska”**

Wszystkim sympatykom PAP i klientom żąsyłamy 2694r

„Wesołych Świąt”
T. Jakubowscy, Bydgoszcz
Kardeckiego 12 (róg św. Trójcy)

Fabr. konfekcji męskiej i chłopięcej

BRACIA LISIECCY
Poznań, Stary Rynek nr 72

poleca pierwszorzędą konfekcję męską 1607

Wszystkie przybory mundurowe dla Wojska, Marynarki, Kolei, Poczt, Leśników, Harcerzy oraz wstążki orderowe
dystynkcje, orzełki, guziki, pasy, czapki, patki itd.
 żetony sportowe wszelkich konkurencji, głowice sztafardowe
 po cenach bezkonkurencyjnych poleca jedyny specjalny sklep na Pomorzu

„OZDOBA” Dom Handlowy BYDGOSZCZ
 telefon 16 09 Śniadeckich 2

Wielki wybór różnych artykułów galanteryjnych, ozdobnych, dewocjonalii oraz stosownych upominków dla każdego na wszelkie okazje!
 Odsprzedawcom rabaty! Cenniki bezpłatnie!

Aromaty owocowe
 dla przemysłu cukiern., do soków, likierów, lemoniad, lodów itp. polecamy
Piotrkowskie Zakłady Chemiczne
 ŁÓDŹ, ul. Śródmiejska nr 22, tel. 200-32

Wypróbowaną maść od świerzbu
 poleca Labor. Chem. Farm. „SANUS” Bydgoszcz
 ul. Jagiellońska 32 — telefon 17-86

Zakład ORTOPEDYCZNY Z. Lachowicz
 TELEFON 19-41 BYDGOSZCZ, Aleje 1 Maja 22
 PROTEZY NÓG, RĄK, APARATY ORTOPEDYCZNE, GORSETY ORTOPEDYCZNE, PÓDKŁADKI pod chore stopy, PASY przepuklinowe i lecznicze, obuwie ortopedyczne.

W. H. W.
Warszawska Hurtownia Włókiennicza
 Oddział w Łodzi, Piotrkowska 26, tel. 260-62
poleca w wielkim wyborze:
 wełny, jedwabie, podszewki, bawełny, pończochy i inne

Zakład pogrzebowy
 Z. DREWKA, Bydgoszcz, Welniany Rynek nr 9, telefon 32-71
 poleca **trumny** wszelkiego rodzaju
 przewozy trumny miejscowe, zamiejscowe specjalnym autokarawanem

Hurtowa sprzedaż
 płaszczy damskich, męskich, galanterii,
 wyrobów dzianych i włókienniczych
Apaszkę szynonową w wielkim wyborze
Józef Stankiewicz
 Łódź, Piotrkowska 18, sklep w podwórzu 21
 Towary wysyłamy za zaliczeniem

Samochód ciężarowy „Zis”
 sprzedamy względnie zamienimy na osobowy
 Oferty pod „Samochód” do Administracji I. K. P.

Cerownia Artystyczna Ceruje artystycznie wszelką garderobę pod gwarancją, niewidocznie właśc. RENI AREŁKA
„IRA” Bydgoszcz, ul. Matejki 10/6, tel. 35-39

Włos się łamie! — Włos wypadł! Co z tym zrobić? — Pyta Pan? Nie rozpaczaj. — Już jest rada! Od „SANTUSA” „Capilsan”
 Radikalny środek przeciw wypadaniu włosów i łupieżowi poleca Firma „SANUS” Labor. Chem. Farm. Bydgoszcz, Jagiellońska 32 Telefon 17-86

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych
 przyjmuje ubezpieczenia transportów kolejowych i samochodowych w obrębie Polski oraz morskich.
 O wszelkie informacje na terenie Województwa Pomorskiego zwracać się do Reprezentacji P. Z. U. W. obecnie w nowej siedzibie w Bydgoszczy, ul. Śniadeckich 10, telefon 30-44

Koncesj. Zakład Elektro-Radio-Techn.
 Bydgoszcz, Al. 1 Maja 103
 Ed. Siadkowski
Naprawa Radio-odbiorników
 szybko, solidnie, tanio.
Wszelkie prace terminowe
 w zakresie instalacji elektrycznych.

Sprzedaż Zakup
 Radio-odbiorników i części.

„PASTA DO OBUWIA BALTYSK”
 Bezkonkurencyjna Wytwórnia Chemiczna
R. Downar-Zapolski i Syn
 Bydgoszcz, ul. Grodzka nr 4
 Prowincja za zaliczeniem

Wszystkim moim Klientom życzę
„Wesołych Świąt”
J. Żmigrodzki
 BYDGOSZCZ, Śniadeckich 7

„Wesołych Świąt”
 zasyła swym odbiorcom firmą
ŁAWRENOWICZ
 Przybory szewskie
 Bydgoszcz, Śniadeckich 21

J. ROBAK A. WAWRZYŃCZAK
 Spółka Jawna dawn. K. Swierkowski
Hurtownia Papieru i Tektury
 Bydgoszcz, ul. Dworcowa 84
 Telefon 16-36
 polecają:
 wszelkiego rodzaju papiery pakowe w arkuszach i rolkach, tekturę białą, brązową i szarą, kartony skoroszytowe białe kolorowe oraz torebki kolonialne

Zakład Zegarmistrzowsko - Złotniczy
A. H. HANELT
 Technolog - mechanik
 Bydgoszcz, ul. Dworcowa 16
 Pracownia Zegarmistrzowsko-Jubilerska

Zakład Zegarmistrzowsko - Złotniczy
A. H. HANELT
 Technolog - mechanik
 Bydgoszcz, ul. Dworcowa 16
 Pracownia Zegarmistrzowsko-Jubilerska

Aromaty owocowe
 do lemoniad, soków, wódek itp. polecamy
Piotrkowskie Zakłady Chemiczne
 Łódź, Śródmiejska 22, tel. 200-32
 Przedstawiciel na Pomorze Zachodnie St. Bieliński, Słupsk, Starzyńskiego

Wszystkim P. T. Odbiorcom. Przyjaciołom i Sympatykom firmy życzę
Zdrowych i Wesołych Świąt
DOM HANDLOWY „OZDOBA”
 Bydgoszcz, Śniadeckich 2
 Uwaga! Firmy podszywające się pod naszą firmę nie są naszymi oddziałami.
 Główny sklep sprzedaży tylko Bydgoszcz, Śniadeckich 2.

„Cafe Club”
 Bydgoszcz, Marcinkowskiego 17
Wielki program świąteczny
 Udział biorą nowozaangażowani artyści:
BACCIARELLI Duet salonowy Wspaniałe kostiumy
BERNARDY Trio muzykalno-ekscentryczne
ALICJA i EWA Duet elastyczno-akrobatyczny
 W pierwszy i drugi dzień świąt lokal czynny od g 17 2894) Dyrekcja

Wesołych Świąt
 życzy swojej Szan. Klienteli
Radio-Foto
 K. Nowak, Bydgoszcz, ul. Długa 1

Hurtowa sprzedaż
 przetworów chemicznych „Blyskolka” poleca
 Pastę do obuwia i podłóg oraz idealny środek na mole w torebkach
 Wytwórnia Chemiczna **Kazimierz Grelowicz**
 Toruń, Król. Jadwigi 22

Wszystkim naszym odbiorcom życzymy
Wesołego Alleluja
 Hurtownia i Reprezentacje artykułów piśmiennych
ŁAJDYK I GADZIŃSKI
 POZNAŃ, ul. Wroniecka 15
 Telefon 43-78

Wesołego Alleluja!
 swoim stałym bywalcom życzy
„Gastronomia”
 Toruń, ul. Szeroka 24

Restauracja pod Banderą
 oraz **Hotel**
 w **Toruniu**, ul. Katarzyny 6
 wydaje śniadania, obiady, kolacje
 Kuchnia Warszawska ceny niskie
 w sali Malinowej codziennie **Dancing** od godziny 19-tej
 Bufet obficie zaopatrzony

Uwaga Mieszkańcy Bielawek!
 MIEJSKIE ZAKŁADY ZAOPATRYWANIA otworzyły w dniu 18 kwietnia swój 9-ty sklep sprzedaży detalicznej przy ul. Poniatowskiego 15

Koszule sportowe
 marki „Apollo”, bieżery najnowszych modeli bluzeczki damskie (golfy i sznurówki) bezrękawniki męskie, kostiumy kąpielowe damskie i męskie
 poleca **Wytw. Bielizny i Trykotaży K. Szymański**
 ŁÓDŹ, St. Jaracza (Cegielińska) 32
 Telefon 142-70

Hurtowa sprzedaż
 galanterii, wyrobów dzianych włókienniczych
Józef Stankiewicz
 Łódź ul. Piotrkowska 18 w podwórzu sklep Nr 21
 Towar wysyłamy za zaliczeniem

Uwaga Spółdzielni, Hurtownicy i Kupcy!
 Wyroby
 Polsko-Szwajcarskiej Fabryki Czekolady
„Suchard” S.A.
 sprzedaje Skład Konsygnacyjny w **GDYNI**, Abrahama 71
 po cenach ściśle fabrycznych

LUX
 Pastę do obuwia, frotery, smary, wazeliny itp.
POLECA
Bydgoska Fabryka Świec
 ul. Toruńska nr 20
 Dostawa koleją i pocztą.

Samochód
 potrzebny od zaraz do rozwożenia towarów
„LUX”
 Bydgoska Fabryka Świec
 ulica Toruńska 20 Tel. 33-43 PAP 2690

Farbrol
 Uniwersalny Barwnik DO TKANIN
 Wytwórnia Spółtowo-Chemiczna **St. Krawczyński**
 Warszawa, Walecznych 15
 Poznań, Nieścichowska 15

FARBIARNIA I CHEMICZNA PRALNI
 dawniej W. Kopp pod Zarządem Państwowym
Fabryka i główny lokal sklep: BYDGOSZCZ
 ul. Św. Trójcy 4-6 — tel. 23-13 (Przyst. tramwaj. linii Dworzec-Okole Założona w roku 1876
Farbie: garderobę, wełnę i tkaniny oraz czyszczy chemicznie wszelką garderobę
 Wykonanie staranne PAP 2693r

Naczynia emaliowane
 artykuły gospodarcze, termosy, wentylatory do kuźni polowych w dużym wyborze po cenach konkurencyjnych
Skład Artykułów Żelaznych W. Lewandowski i Ska
 Bydgoszcz, ul. Długa nr 25, tel. 17-88

Hurtowy i detaliczny handel manufakturą i konfekcją
S. Sulikowski i Ska
 Łódź, Nowomiejska 14
 wejscie ul. Ogrodowej 2

ARTYKUŁY CHEMICZNE P-RFU-MERYJNE I AROMATY OWOCOWE DLA PRZEMYSŁU SKLEPÓW
 poleca
Stefan Bieliński
 dawn. Warszawa Słupsk, Starzyńskiego (Bacha) 8
 przyjmie przedstawicielstwo na Pomorze

Naprawiamy radio-odbiorniki, projektory maszyny do pisania
Wydajemy filmy 8-16 mm.
 Wykonujemy artystyczne przezrocza do kin
JUPITER
 Bydgoszcz, Stary Rynek 20, tel. 18-65

„Wesołych Świąt”
 swym miłym Klientom i Sympatykom przesyła
Składnica Fotograficzno-Sportowa Jan Matras
 Bydgoszcz, Al. 1 Maja 65 tel. 2985

Zakłady Ogrodnicze
B. Hozakowski, Toruń
 Skryt. poczt. nr 1 Telefon 334
 polecają:
 1. Do wiosennego sadzenia wszelkiego rodzaju flanze warzyw i kwiatów letnich, oraz dwuletnie karpy szparagów.
 2. **DALIE - GLADIOLE - LILIE - BYLINY** i wszelkie inne rośliny w bogatym wyborze.
 3. **RÓŻE** w najpiękniejszych odmianach.
DRZEWKA I KRZEWY owocowe oraz ozdobne
 Ceny przystępne! Obsługa fachowa!
 Na życzenie wysyłam specjalną ofertę hurtową

Kupujemy lampy radiowe
 i części
Radio-Foto
 K. Nowak, Bydgoszcz Długa 1

WOSZ
AKCESORIA SAMOCHODOWE
 Bydgoszcz, Jagiellońska 39, tel. 34-78
 Gdynia ul. Abrahama 41, tel. 215-43

Świeże drożdże
 stale na składzie
POLECA „SPOŁEM”
 ODDZIAŁ BYDGOSZCZ
 Al. 1 Maja 10 (dział sprzedaży)

Galanterie
 poleca **Hurtownia Włókienniczo-Galanteryjna „Gon-Zaj”**
 S. Goncikowski i Ska
 Łódź, Narutowicza 6.
 w podwórzu
 Prowincja: wysyła za pobraniem pocztowym.

Naczynia kuchenne
 oraz wszelkie artykuły gospodarstwa domowego.
 Duży wybór szkła restauracyjnego
Gdynia, Starowiejska 24

FOTO APARATY - KINA
 przyboru moterki, kafaki
KUPUJ!
Składnica Fotograficzno - Sportowa JAN MATRAS
 BYDGOSZCZ, Al. 1 Maja 65, tel. 29 85

Dom Sanitarny

instrumenty chirurgiczne
meble do sal operacyjnych
artykuły lekarskie
i do pielęgnowania chorych
Pasy brzuszne — Bandaże

Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 19

Telefon 29-25

2671r

Ochronę majątku

I dalszy rozwój osiągniętego dobrobytu gospodarczego zapewni a ubezpieczenie dokonane w naszej instytucji publiczno-prawnej, jaką jest

Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych

w Poznaniu, Plac Nowomiejski nr 8

UBEZPIECZENIA: ognione — gradowe — zwierząt
odpowiedzialności cywilnej — kradzieżowej
nieszczęśliwych wypadków — autocasco —
szyb — maszyn — chomage.
Reprezentacja ubezpieczeń transportowych

INFORMACyj udzielają i spisują wnioski:

INSPEKTORATY we wszystkich miastach powiatowych

ODDZIAŁY: Poznań, Leszno, Ostrów, Toruń, Bydgoszcz, Gorzów n/W.
Zielona-Góra

2646r

Zdrowych
i Wesółych Świąt
życzy Szan. Odbiorcom

2645r

„WENETA”

WYTWÓRNIA CHEMICZNA
POZNAŃ, ULICA PRZEMYSŁOWA 70

Szanownym Klientom, Odbiorcom i Sympatykom

Wesołego Alleluja

przesyła

BEWI Fabryka Techn.-Chemiczna
Poznań, M. Focha 137, tel. 64-85

2674r

Polsko-Szwajcarska Fabryka Czekolady „Suchard” S. A. zawiadamia, iż

dnia 10 kwietnia br. OTWORZYŁA ~~skład konsygnacyjny~~ na Wojew. Gdańskie z siedzibą w GDYNI, ulica Abrahama 71, telefon 216-22 Sprzedaż wyrobów po cenach ściśle fabrycznych

2665r

ŚLĄSKA FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH

„MEWA”, Leopold Serog

BIELSKO, UL. SŁOWACKIEGO 35 — TELEFON 18-63

pod Zarządem Państwowym

2526r

Pierwsza w Polsce Fabryka Kapsli Staniolowych i Metalowych

Kapsle staniolowe i metalowe — Tuby metalowe
Nakrętki do śłoi — Korki natryskowe — Korki koronne — Zamknięcia aluminiowe „ALKA”

Miód sztuczny „Optima”

wyrabiany na czystym cukrze, w smaku pomarańczowym, cytrynowym i malinowym, w opakowaniu à ½ kg

Produkcji Państwowych Zakł. Przemysłowych „OPTIMA” w Łodzi

2888

Poleca

Reprezentacja i skład konsygnacyjny na Okr. Pom. i Poznański

Jan Skibicki, Toruń, Sukiennicza 1

Uwaga ogrodnicy!

Cyklameny 3 razy pikowane w różnych kolorach
Primula obconica 2 razy pikowane w mieszanych kolorach
Begonia semperf. „Primadonna” różowe z doniczek
Begonie bulwiaste pojedyncze 2 razy pikowane w kolorach mieszanych silnie zdrowe flance dostarczają

2681r

Holenderskie Zakłady Ogrodnicze

Stefan Piotrowski
TORUŃ, ul. Kościuszki nr 27

Magazyn Mebli BERNARD NOWAK

Bydgoszcz, ul. Długa 10

poleca 2884

kompletne jadalnie, sypialnie, kuchnie, tapczany. — Sprzedaż wyłącznie nowych mebli.
Uwaga na imię BERNARD.

WITRAŻE

Długoletnia dypl. Firma
Michał Brzeziński
SZAMOTUŁY

2658r

„Kartonaż Wielkopolski”

Fabryka Kartonów

Poznań, Dąbrowskiego 79, tel. 38-43

poleca wszelkiego rodzaju opakowania tekturowe i kartony

2678r

„KAPRYS” TELEFON 34-13

CUKIERNIA, Bydgoszcz, Stary Rynek 16

Poleca:

bomby czekoladowe — batony szampańskie w czekoladzie — śliwki i karmelki w czekoladzie — wielki wybór ciastek, herbatników, tortów, wafli

Kurt

Detal

2899

Krakowska Fabryka Zwiłek i Kartonaży „Wista”

dawniej „Altesse-Wista” (sprzedaż przez Centralę Zbytu i Zaopatrzenia Przemysłu Papierniczego)

Kraków, ul. Długa 17. tel. 550-56

Gilzy (tutki), książeczki bibulek papierosowych (Altesse-Świt), muchotąpki „Alfa”

Na prowincje klientom stałym możliwa wysyłka za zaliczeniem pocztowym.

2574 r.

FOTO-PRZYBORY

Bydgoszcz, ul. Długa 39

Poleca i kupuje

Aparaty, statywy altanowe i podręczne, papiery, klisze, chemikalia, filmy i wszelkie przybory fotograficzne.

Foto-Atelier „Helena”

Bydgoszcz, Długa 39 rok zał. 1925

Wykonuje fotografie zawodowe, artystyczne i amatorskie. Powiększenia — Portrety — Fotokopie.

2882

MEBLE jadalnie sypialnie i kuchnie

kupisz dobrze i tanio

2885

w firmie **J. Marciniak**
Bydgoszcz, Wełniany Rynek 8

